

Hegedűsné Baranyai Nóra* – Bali Lóránt** – Szabó Péter***

MAGYAR NÉPESSÉG, MAGYAR IDENTITÁS AZ ŐRVIDÉKEN AUSZTRIÁBAN, EGY KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS TAPASZTALATAI

*HUNGARIAN MINORITY, HUNGARIAN IDENTITY IN BURGENLAND,
AUSTRIA, EXPERIENCE A QUESTIONNAIRE SURVEY*

ABSTRACT

Under Lakitelek Adult Education College we took part in a field research in Burgenland two times for a week. We managed to find indigenous Hungarian inclusions. These are the last episodes of Hungarian-Austrian community. Their cultural and education system is developed, even though the community is towards its annihilation.

Within the framework of the questionnaire survey, we processed the answers given for the questions related to population, education, minority life and language. The overall picture of the research will be evaluated with the help of a SWOT-analysis.

1. Bevezetés

A trianoni békediktátumot követően jött létre Nyugat-Magyarország egykori keskeny sávján a 4000 km² területű és akkor 292000 lakossal rendelkező Burgenland Ausztria 9. tartományaként.¹ Az Őrvidéki Kollégium felmérésében a résztvevők összesen 12 magyarlakta osztrák településen kutatták a magyarság helyi értékeit – egy-egy központi szereplőtől kiindulva, „hólabda eljárással” keresték fel a magyarok által lakott háztartásokat. A kérdőíves adatfelvételre 2016. április 8. és 15. között került sor, összesen 136 kérdőív került kitöltésre, azonban ez nem azt jelenti, hogy 136 válaszadó volt, hiszen gyakran előfordult, hogy egy kérdőív 3-4 lakos véleményét egyszerre mérte fel.

A felmérés első részében a megkérdezettek demográfiai jellemzőin túl, azok identitását, a magyarság megélésének lehetőségeit és módjait (kulturális rendezvények, intézményi tagság, médiafogyasztás) is feltártuk, kitérve az adott település gazdasági helyzetére is.

* PE Georgikon Kar Gazdaságmódszertani Tanszék, tanszékvezető egyetemi docens

** PE Georgikon Kar Vállalatökonómiai és Vidékfejlesztési Tanszék, adjunktus

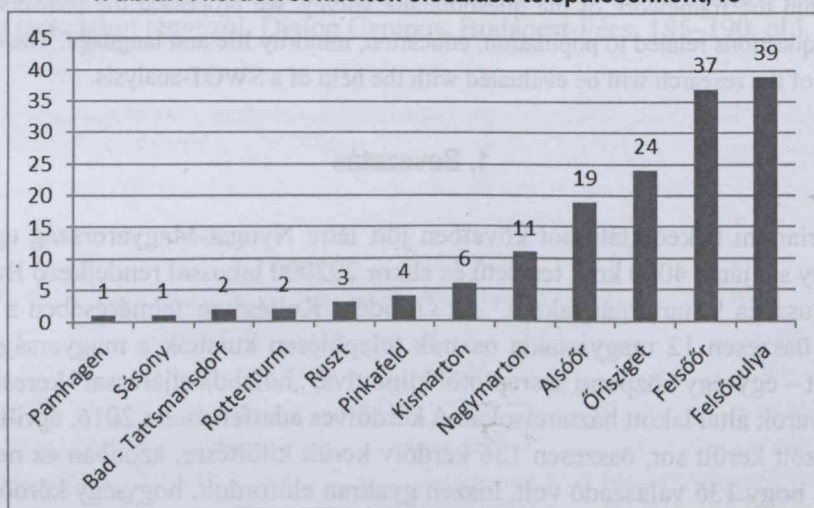
*** PE Georgikon Kar Kertészeti Tanszék, PhD- hallgató

2. Demográfiai jellemzők

A kérdőívet a kutatásban résztvevő csoportok kérdezték le, a 136 kitöltőnek 46 %-a férfi volt 54 %-a pedig nő. A kérdőívet kitöltő lakosok számának alakulását településenként az 1. ábra mutatja.

Ahogy az az 1. ábrán látható csak hat olyan település (Kismarton, Nagymarton, Alsóőr, Őrisziget, Felsőőr, Felsőpulya) volt, ahol a kitöltött kérdőívek száma elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy következtetéseket vonjunk le a megkérdezettek válaszaiból, ezért a továbbiakban csak e hat településről kapott információkat vesszük górcső alá. A válaszadók átlagos életkora 59,5 év volt. A legfiatalabb megkérdezett 23 éves, a legidősebb pedig 95 éves volt. A válaszadók tipikus életkora 60 év volt. A férfiak átlagos életkora 63,6 év, a nőké 56 év volt. A kérdőívet kitöltők közül összesen 70 ember született azon a településen, ahol ma is él, ez 51,5 %-a az összes kérdőívet kitöltőnek.

1. ábra. A kérdőívet kitöltők eloszlása településenként, fő

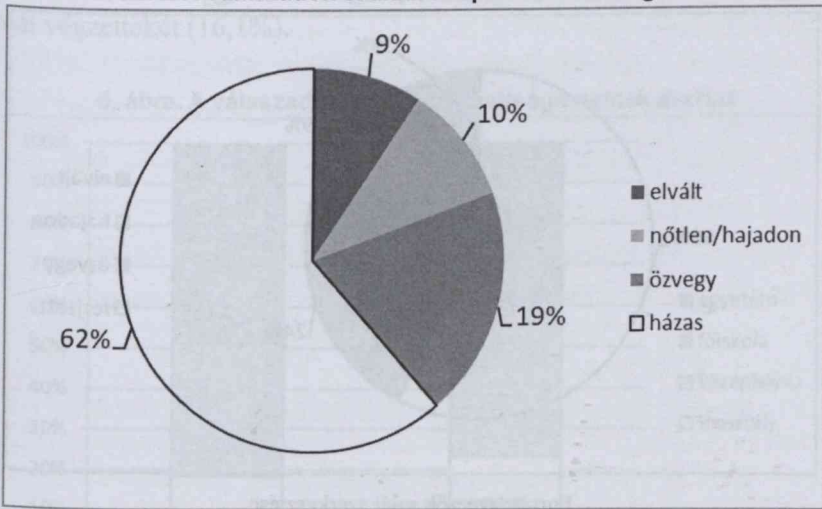

Forrás: szerzők saját szerkesztése

3. Családi állapot

Kíváncsiak voltunk arra, hogy melyik párkapcsolati forma a leggyakoribb a magyarokta osztrák településeken a megkérdezettek körében. Erre a kérdésre 119-en válaszoltak, közülük 62 %-uk házas, 19 %-uk özvegy, 10 %-uk nőtlen/hajadon, és 9 %-uk elvált (2. ábra).

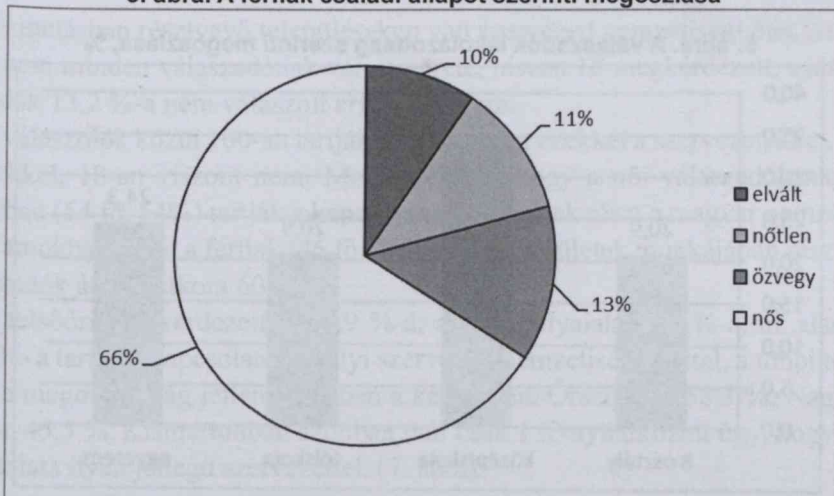
2. ábra. A válaszadók családi állapot szerinti megoszlása

Forrás: szerzők saját szerkesztése

A családi állapotot nemek szerinti bontásban is vizsgáltuk, és azt mondhatjuk a 3. ábra alapján, hogy a férfiak jelentős része, 66 %-a nős, 13 %-uk özvegy, 11 %-uk nőtlen és 10 %-uk elvált.

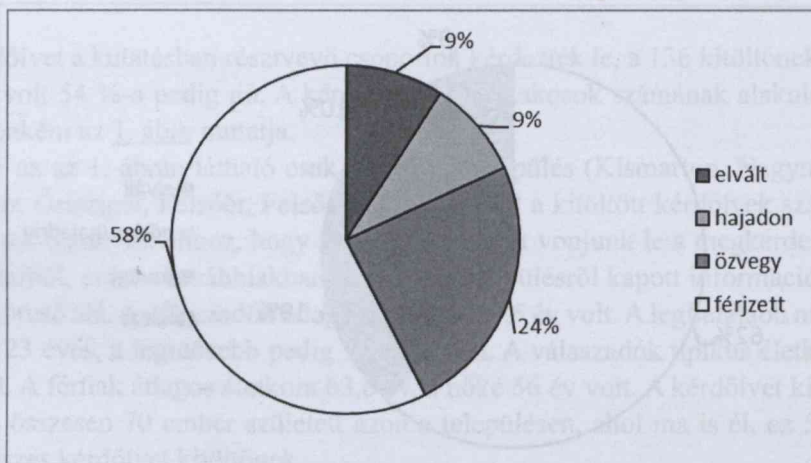
3. ábra. A férfiak családi állapot szerinti megoszlása

Forrás: szerzők saját szerkesztése

A megkérdezett nők családi állapota teljesen más képet vetít elénk, ahogy ez a 4. ábrából látható. A nők 58 %-a férjnél van, 24 %-a özvegy, 9 %-a hajadon és 9 % vált el.

4. ábra. A nők családi állapot szerinti megoszlása

Forrás: szerzők saját szerkesztése

4. Iskolázottság

Az iskolai végzettséggel kapcsolatos kérdésre 115-en válaszoltak. A megkérdezettek 20,9 %-a 8 osztályt végzett, 33,9 %-a középiskolai, 20,9 %-a főiskolai, 24,3 %-a egyetemi végzettséggel rendelkezik (5. ábra).

5. ábra. A válaszadók iskolázottság szerinti megoszlása, %

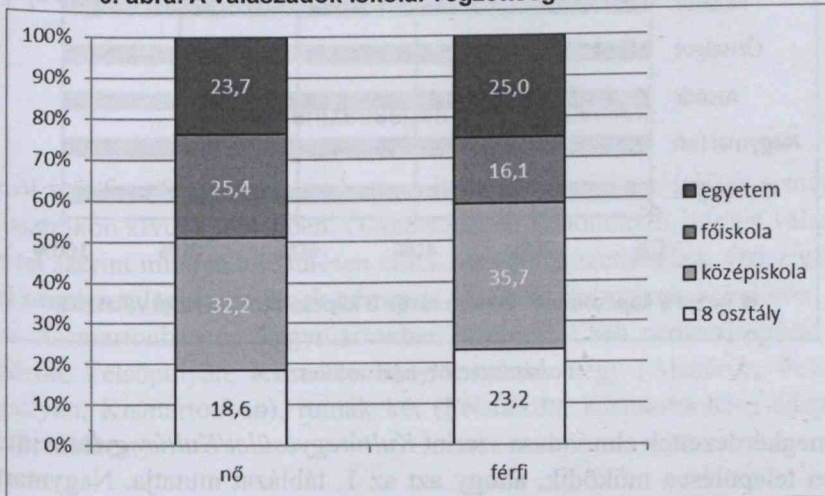

Forrás: szerzők saját szerkesztése

A 6. ábrán látható, hogy a nemek szerinti iskolai végzettség a következők szerint alakult: legfeljebb 8 osztályt a nők 18,6 %-a, a férfiak 23,2 %-a végzett. A középfokú tanulóikat a nők 32,2 %-a, a férfiak 35,7 %-a fejezte be. A főiskolai és egyetemi végzettségük aránya a nőknél közel egyforma (25,4, 23,7%), míg

a férfiak esetében az egyetemet végzettek aránya (25%) jelentősen meghaladja a főiskolát végzetteket (16,1%).

6. ábra. A válaszadók iskolai végzettsége nemek szerint

Forrás: szerzők saját szerkesztése

5. Szervezett magyar nemzetiségi élet a településen

A kutatásban résztvevő településeken van szervezett nemzetiségi élet, azonban erről nem minden válaszadónak van ismerete, hiszen 18 megkérdezett, azaz a válaszadók 13,2 %-a nem válaszolt erre a kérdésre.

A válaszolók közül 100-an tartják a kapcsolatot ezekkel a szervezetekkel, egyesületekkel, 18-an viszont nem. Megfigyelhető, hogy a női válaszadók nagyobb arányban (54 fő, 54%) tartják a kapcsolatot és vesznek részt a magyar nemzetiségi programokban, mint a férfiak (46 fő, 46%). Az egyesületek munkájában részt vevő válaszadók átlagéletkora 60,8 év.

A felsőöri megkérdezettek 91,9 %-a, a felsőpulyaiak 79,5 %-a, az alsóőriek 78,9 %-a tartja a kapcsolatot a helyi szervezett nemzetiségi élettel, a többi településre a megosztottság jellemző ebben a kérdésben. Őrszigeten 58,3 %, Nagymartonban 45,5 %, Kismartonban azonban már csak 1 fő nyilatkozott úgy, hogy nincs kapcsolata ilyen jellegű szervezettel. (7. ábra).

7. ábra. A helyi nemzetiségi élet szervezeteivel való kapcsolattartás településenként

Forrás: szerzők saját szerkesztése

A megkérdezettek elmondása szerint *Kultúregyesület/Kultúregylet* szinte majd minden településen működik, ahogy azt az 1. táblázat mutatja. Nagymarton és Kismarton kivételével a másik négy településen létezik *Népdalkör/Dalárda* és *Táncsoport*, továbbá van *Színjátzó csoportja* és *Olvasóköre* Alsóőrnek és Felsőőrnek, valamint Alsóőrn és Őriszigeten *Tűzoltó egyesület* is működik.

1. táblázat. A településeken magyarul működő egyesületek

Alsóőr	UMIZ, Burgerlandi Magyarok Egyesülete, Dalárda, Táncsoport, Színjátzó csoport, Önkéntes tűzoltó egyesület, Olvasókör
Felsőőr	UMIZ, Burgerlandi Magyarok Egyesülete, Népdalkör, Tánckör, Színjátzó csoport, Olvasókör
Felsőpulya	Magyar Kultúregylet, Énekkórus, Táncsoport
Nagymarton	Magyar Kultúregylet
Őrisziget	Magyar Kultúregylet, Dalárda, Táncsoport, Népzeneke, Tűzoltó egyesület, Sportegylet

Forrás: szerzők saját szerkesztése

6. Magyar nemzetiségi oktatási és kulturális helyzetkép

Nagymarton és Őrisziget kivétel a másik négy településen úgy nyilatkoztak a megkérdezettek, hogy van magyar nyelvű óvodai csoport. Alsóőrn, Felsőőrn és Őriszigeten van magyar nyelvű osztály az iskolában, Felsőpulyán és Kismartonban pedig lehetőség van magyarul tanulniuk a gyerekeknek. Alsóőrn, Felsőőrn és Felsőpulyán a könyvtár rendelkezik magyar nyelvű könyvgyűjteményi résszel, a nagymartoni és az őriszigeti válaszadók egy része úgy gondolja nincs ilyen az ő településükön egy részük pedig úgy nyilatkozott, hogy vannak

magyar nyelvű könyvek a könyvtárban. Alsóőrön a helytörténeti kiállítás két-nyelvű, Felsőpulyán, Felsőőrön, és Kismartonban a kiállítások esetében létezik magyar nyelvű tájékoztató is. A települések kultúregyletei szerveznek magyar nyelvű programokat is. Minden településen van magyar nyelvű mise/istentisztelet.

7. Más nemzetiségek a településeken

Arról is információt kaptunk, hogy milyen nemzetiségek laknak a magyaron és az osztrákon kívül a térségben. Összességében elmondható, hogy a válaszadók ismeretei szerint minden településen élnek horvát nemzetiségűek. Órisziget kivételével minden településen élnek németek, törökök. Szlovákok Felsőőrön, Felsőpulyán, Kismartonban és Nagymartonban is élnek. Cseh nemzetiségűek három (Felsőőrön, Felsőpulyán, Kismartonban), románok négy (Alsóőrön, Felsőőrön, Felsőpulyán, Kismartonban), románok két (Felsőőrön, Kismartonban) településen élnek (2. táblázat).

2. táblázat. A településeken élő nemzetiségek

Alsóőr	horvát, német, török, örmény, szerb, román, szlovén, indiai
Felsőőr	horvát, német, szlovák, cseh, török, román, roma, arab, bosnyák, görög
Felsőpulya	horvát, német, szlovák, cseh, török, román, albán
Kismarton	horvát, német, szlovák, cseh, török, román, roma, ukrán, albán, olasz
Nagymarton	horvát, német, szlovák, török
Órisziget	horvát

Forrás: szerzők saját szerkesztése

8. „Miből élnek a településen?”

A vizsgált települések nagyon eltérő képet mutattak abban a tekintetben, hogy az ott élő magyar nemzetiségű lakosok miből élnek, mivel foglalkoznak. A következőkben az adatokra támaszkodva igyekszem bemutatni a vizsgált települések „profiljait”, amely profilok mentén csoportosítható, hogy ki miből él az adott településen.

Alsóőrön a megkérdezettek harmada szerint mezőgazdaságból és szolgáltatások nyújtásából élnek a lakosok, valamint megemlítték a falusi vendéglátás, az ipar, és az önkormányzat jelenlétét is a munkaadók között.

Felsőőrön a 37 válaszadó több mint 70 %-a véli úgy, hogy szolgáltató szektorban tevékenykednek a magyar nemzetiségűek, 50%-uk szerint mezőgazdasági, illetve ipari tevékenységből élnek, de jelen vannak a kismesterségeké s a vendéglátás is.

Felsőpulyán 39 főből 21 fő nyilatkozott úgy, hogy a mezőgazdaság, 24 fő szerint a vendéglátás, 17 fő szerint az ipar, 20 fő szerint a szolgáltatás, 11 fő szerint az önkormányzat játszik szerepet a munkaadásban.

Kismartonban a 6 főből 5-5-5 fő említette meg a mezőgazdaságot, a kismestersegeket, a vendéglátást, 4-4 fő az ipart és a szolgáltatást, 3 fő az önkormányzatot, mint munkahelyet.

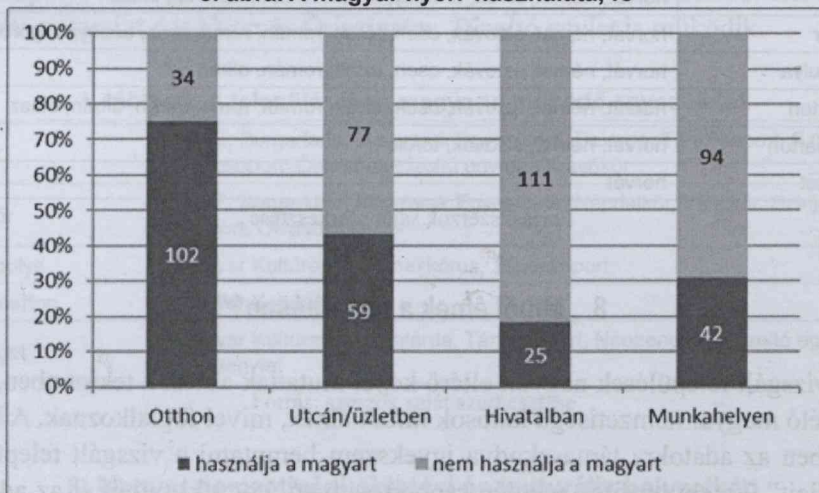
Nagymarton 11 válaszadójából 7 szerint a mezőgazdaság, azon belül is főként a szőlőtermesztés dominál.

Óriszigeten a megkérdezettek (24 fő) közel fele említette meg munkalehetőségként a mezőgazdaságot, 4-e a szolgáltató szektort, 3-an az önkormányzatot, 2-en a vendéglátást, 1 fő pedig az ipart.

9. A magyar nyelv használata

A 136 válaszadó közül 102 fő (75%) használja családi körben a magyar nyelvet. Üzletben 59 fő (43,4%), hivatalban 25 fő (18,4%), munkahelyen 42 fő (30,9%) tudja használni a magyart.

8. ábra. A magyar nyelv használata, fő

Forrás: szerzők saját szerkesztése

Otthon családi körben a megkérdezettek közül legnagyobb arányban a felsőöriek (89,2%), az alsóöriek (84,2%), és a kismartoniak (83,3%) beszélnek magyarul. Üzletben/utcán jellemzően az alsóöriek (57,9%), a kismartoniak (50%) és az óriszigetiek (50%) tudnak kommunikálni magyarul, a többi településen rosszabb ez az arány. Mindez a kérdés megfogalmazásának és feltevésének hiányosságaiból adódhat, hiszen nem egyértelmű, hogy az adott település üzleteire vagy a környék-

beliekre vonatkozik. A válaszadók fele véli úgy Kismartonban, hogy van lehetősége a magyar nyelv használatára a hivatalban.

Az alsóőriek és a kismartoniai többségének van lehetősége a magyar nyelv használatára a munkahelyen.

10. Médiafogyasztási szokások

A felkeresett településeken megvizsgáltuk, hogy a helyiek milyen magyar nyelvű helyi és anyaországi újságokat olvasnak, és milyen gyakorisággal járják azokat, milyen magyar nyelvű helyi és anyaországi rádiót hallgatnak, valamint milyen gyakran teszik ezt, illetve azt is vizsgáltuk, hogy milyen gyakran néznek magyar nyelvű helyi és anyaországi televízió műsort.

3. táblázat. A válaszadók média fogyasztási szokásainak megoszlása, %

Gyakoriság	magyar nyelvű helyi újság	magyar nyelvű magyarországi újság	magyar nyelvű helyi rádió	magyar nyelvű magyarországi rádió	magyar nyelvű helyi tv	magyar nyelvű magyarországi tv
napi szinten	3,6	3,6	20,1	22,5	8,0	24,6
heti szinten	0,0	10,1	10,1	14,5	4,3	5,8
havi szinten	15,8	10,1	6,5	3,6	16,7	6,5
csak jeles és/vagy ünnepnapokon	3,6	2,2	2,2	4,3	2,2	3,6
egyáltalán nem	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
nem válaszolt	76,3	73,9	61,2	55,1	68,8	59,4
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: szerzők saját szerkesztése

A 3. táblázatból látható, hogy a megkérdezettek jelentős százaléka nem válaszolt a médiafogyasztási szokásokat feltáró kérdésre. A válaszadók közül magyar nyelvű helyi újságot 33-an, magyar nyelvű magyarországi újságot 36-an olvasnak. Magyar nyelvű helyi rádiót 54-en hallgatnak, magyarországi rádiót pedig 62-en. Magyar nyelvű helyi tv-t 43-an néznek, míg magyarországit 56-an.

Magyar nyelvű helyi újságot a válaszadók 3,6 %-a naponta, 15,8 %-a havonta olvas. Magyarországon megjelent újságot heti szinten, illetve havi szinten a válaszadók 10,1 %-a olvas. Magyar nyelvű helyi rádiót hallgat napi rendszerességgel a megkérdezettek 20,1 %-a, magyarországit a 22,5 %-a, heti szinten pedig a helyi rádió esetében ez az arány 10,1 %-ot, a magyarországi rádió esetében 14,5 %-ot tesz ki.

Azok közül a lakosok közül, akik naponta néznek tv-t, magyarországi csatornákat néz 24,6 %, és csak 8 % néz helyi tv-t.

11. Magyar vonatkozású ünnepek a településen

A magyar többségű, vagy jelentős magyar népességgel rendelkező településeken a nemzeti léthez kevésbé vagy csak áttételesen kötődő ünnepek is nemzeti színezetet kapnak a résztvevők magyar nemzetisége miatt, ezért olyan összejöveteleket is magyar vonatkozású ünnepek közé soroltak a válaszadók, amelyeken a résztvevők nem csak a magyarság köréből kerülnek ki, hanem ahol a magyarok és az osztrákok együtt ünnepelnek.

4. táblázat. Ünnepek, fesztiválok a vizsgált településeken

Település	Ünnepek
Alsóőr	március 15., október 23.
Felsőőr	március 15., október 23.
Felsőpulya	március 15., október 23., augusztus 20., Anyák napja, Farsang
Nagymarton	március 15.

A 4. táblázatban látható, hogy négy településen a magyarság nemzeti ünnepeit számon tartják, ha nem is ugyan olyan mértékben. Alsóőrön és Felsőőrön megemlékeznek március 15.-re, október 23.-ra, Nagymartonban augusztus 20.-ra, Felsőpulyán pedig március 15.-re, augusztus 20.-ra, október 23.-ra továbbá itt megünneplik az anyák napját és a farsangot is.

12. Összegzés helyett,

az ausztriai Örvidek belső és külső környezetének (SWOT) elemzése

A területi egység belső és külső környezetének elemzését az angol strengths - erős pontok, weaknesses - gyenge pontok, opportunities - lehetőségek, threats - veszélyek szavak alapján SWOT-elemzésnek nevezzük. A terület- és település vizsgálat vonatkozásában a belső és külső környezet közötti alapvető különbség a beavatkozási lehetőségekben rejlik.

A SWOT-elemzés négy alkotóelemével kapcsolatban fontos szempont, hogy a jövőben építeni kell az erősségekre, lehetőleg fel kell számolni a gyengeségeket, ki kell használni a lehetőségeket, valamint mérsékelni kell a veszélyek hatását.

A tanulmányban az ausztriai Örvidek 6 magyar lakta településére vonatkozóan, kérdőíves felmérés során, 136 megkérdezett véleménye alapján került összeállításra a térség SWOT analízise.

Az 5. táblázat tartalmazza az Örvidek erősségeit. A kérdőíves felmérésben majd minden településen (kivéve Kismarton, Nagymarton) az iskolában lévő nyelvoktatást, a kétnyelvű iskolát emelték ki egyik erősségként.

5. táblázat. „Erősségek” az Őrvidéken

Alsóőr	magyar nyelvhasználat, magyar színdarabok, magyar mise, kétnyelvű iskola, jó közösségi élet, ipartelep-munkalehetőség, UMIZ, sok fürdő, lovarda van a közelben
Felsőőr	magyar nyelv használata, kétnyelvű iskola, szép környezet, jó a közösségi élet, mindenfajta szolgáltatás elérhető, van munkalehetőség, közel van Bécs, fejlett az infrastruktúra, megfelelő életkörülmény
Felsőpulya	magyar nyelvoktatás, van munkalehetőség, megfelelő életkörülmény, szórakozási lehetőségek (pl. kávéház, koncertek) megléte, színvonalas kulturális élet, egészségügyi ellátás, jó közösségi élet, közigazgatási, kereskedelmi központ, van iskola, fejlett az infrastruktúra, közel van Bécs
Kismarton	van munkalehetőség, közel van Bécs, szép környezet, fejlett infrastruktúra, kulturálisélet, borturizmus
Nagymarton	fejlett az infrastruktúra (kerékpárút), turizmus, fesztiválok, csendes-nyugodt hely, szép környezet, közel van Bécs
Őrisziget	csendes-nyugodt hely, közel van a magyar határ, közel van Felsőőrhöz, kétnyelvű iskola, magyar nyelvhasználat, jó a közösségi élet, sok rendezvény

Forrás: szerzők saját szerkesztése

Másrészt pozitívum a térségben Alsóőr, Felsőőr, Felsőpulya, Őrisziget lakosainak egy része szerint a jó közösségi élet, és van munkalehetőség a településen, vagy annak környékén. Felsőőrön, Felsőpulyán, Kismartonban, Nagymartonban az erősségek között tartják számon a megkérdeszettek Bécs közelségét, a fejlett infrastruktúrát, és a megfelelő életkörülményeket is.

Vannak azonban olyan jellemvonások, amelyeket csak egy-egy településen említettek meg, mely tovább színesíti a térségről kialakított képet. Pozitívumként említettek: Alsóőrön az UMIZ-t, a magyar színdarabokat, és miséket; Felsőőrön a sokszínű szolgáltatási palettát; Felsőpulyán, szórakozási lehetőségeket, színvonalas kulturális életet, az egészségügyi ellátását; Kismartonban és Nagymartonban a szép, nyugodt környezetet, és a turizmust. Őriszigeten szintén a környezetet emeleték ki pozitívumként a megkérdeszettek, illetve a magyar határ és Felsőőr közelségét.

A 6. táblázat tartalmazza Őrvidék gyengeségeit, hiányosságait. Alsóőrön, Felsőőrön, Felsőpulyán és Őriszigeten a hiányosságok közé sorolták, hogy egyre kevesebb fiatal beszél magyarul, egyre jelentősebb az asszimiláció.

6. táblázat. „Gyengeségek” az Őrvidéken

Alsóőr	Nincs meg az összetartás a magyarok között, sokan nem életvitelszerűen élnek a településen, munkahely hiányában nagy az elvándorlás, csökken a népességszám, a fiatalok nem beszélnek magyarul
Felsőőr	alacsonyabb a fizetés, mint a nyugati országokban, kevés a jó munkahely, nincs vonatközlekedés, bevándorlás, asszimiláció, kevés a kulturális lehetőség, a magyarok kevésbé tartanak össze, mint a többi nemzetiség, a közlekedés autóhoz kötött, kevés az ipari tevékenység
Felsőpulya	kevés a fiatal, nincs színház és könyvtár, kevés a magyar, gyenge az ipari aktivitás, a turizmus, egyre kevesebb fiatal beszéli a magyar nyelvet

Kismarton	több az idős, mint a fiatal, nem jó a közösségi élet, fenntartással fogadják a külföldieket
Nagymarton	nincs elég tőke, kevés a munkahely, bevándorlók száma nő, a zsidó temető romokban van,
Őrisziget	nincsenek üzletek, hiányzik a szolgáltatás, nem megfelelő az infrastruktúra, nincs kórház és óvoda, kevesen beszélnek magyarul, elégtelen az összetartás, nincs tömegközlekedés

Forrás: szerzők saját szerkesztése

Érdekes tény, hogy míg egyes lakosok Alsóőrön, Felsőőrön, Kismartonban és Őriszigeten úgy véli, hogy jó a közösségi élet, más megkérdezettek pedig éppen ellenkező véleményt fogalmaztak meg. Ugyanez a kettősség jellemzi a véleményeket a helyi munkahelyek meglétével kapcsolatban is Alsóőrön, Felsőőrön és Nagymartonban. Negatívumként említették még Alsóőrön és Kismartonban a csökkenő népesség számot; Felsőőrön a bevándorlást, az ipari aktivitás és a kulturális lehetőségek hiányát, ez utóbbi kettőt a Felsőpulyaiak is hiányolják. Őriszigeten pedig a szolgáltatások, az iskola és az óvoda hiányzik.

A 7. táblázat megmutatja, hogy a térség lakosai saját településük vonatkozásában, milyen lehetőségeket látnak, amelyek jövőbeli kihasználását szorgalmazni szeretnék. A kérdőíves felmérésben szereplő települések többségében a lakosok jelentős része úgy véli (kivéve Őrisziget megkérdezettei), hogy a helyi munkahelyek teremtését még erősíteni lehetne. Magyarországgal való kapcsolattartás (személyes, közösségi, vasúti), a magyar nyelv ápolása az alsóőri, a felsőőri és az őriszigeti megkérdezettek véleménye szerint szintén további erősítésre szorul. A felsőőriek lehetőséget látnának a fiatalok bekapcsolásában a helyi kulturális-közösségi életbe. Felsőpulyán a járási központ funkciót kell a jövőben jobban kihasználni. Kismartonban a közösségi életet szeretnék fejleszteni. Nagymartonban a turizmus és az ipar szorul fejlesztésre, és a közúthálózat.

7. táblázat. „Lehetőségek” az Őrvidéken

Alsóőr	Magyarországgal való kapcsolat erősítése, helyi munkahelyek teremtése
Felsőőr	helyi munkahelyek teremtése , Magyarországról bevándorlás, magyar nyelv ápolása, fiatalok bekapcsolódása a helyi kulturális - közösségi életbe
Felsőpulya	helyi munkahelyek teremtése , főként a vendéglátó szektorban, a járási központ funkciót jobban ki lehetne használni, magyar nyelv ápolása
Kismarton	helyi munkahelyek teremtése , a közösség még jobb összekovácsolása
Nagymarton	helyi munkahelyek teremtése , turizmus és az ipar fejlesztése, megújuló energia kihasználása, gyorsforgalmi út kiépítése
Őrisziget	vonatcsatlakozás kiépítése Magyarországra,

Forrás: szerző saját szerkesztése

A 8. táblázat megmutatja, hogy a térség lakosai saját településük vonatkozásában, milyen veszélyeket látnak, amelyeket mérsékelni szükséges a jövőben.

8. táblázat. „Veszélyek” az Őrvidéken

Alsóőr	magyar nyelv eltűnése, hagyományok eltűnése, sokan Bécsbe vállalnak munkát, fiatalok elvándorlása
Felsőőr	a magyar nyelv eltűnése, fiatalok elvándorolnak, asszimiláció
Felsőpulya	a magyar nyelv eltűnése, betörések, bevándorlók
Kismarton	a magyar nyelv eltűnése
Nagymarton	a fiatalok Bécsbe vállalnak munkát
Őrisziget	a magyar nyelv eltűnése, a programokba a fiatalok nem kapcsolódnak bele, a régi házakat elhanyagolják

Forrás: szerzők saját szerkesztése

A megkérdezettek minden településen (Nagymartont kivéve) a magyar nyelv eltűnését emelték ki egyik fő veszélyként. Alsóőrön, Felsőőrön, Nagymartonban a választ adók úgy gondolják nagy problémát fog a jövőben okozni a fiatalok elvándorlása a településről. Felsőpulyán a betörések nehezítik a lakosság életét. Az őriszigeti és alsóőri megkérdezettek úgy vélik, hogy a fiatalok nem kapcsolódnak be aktívan a programokba, így egyre inkább eltűnnek a hagyományok.

JEGYZETEK

1. Burgenland születéséről lásd. Botlik József (2008): Nyugat-Magyarország sorsa 1918-1921. Magyar Nyugat Könyvkiadó. Vasszilvágy. Továbbá Gulyás László: A Horthy-korszak külpolitikája I. Az első évek 1919-1924. Attraktor Kiadó. Máriabesnyő. 105-120. old; Gulyás László (2015): A magyar revízió és Burgenland kérdése. In: Közép-Európai Közlemények. VIII. évfolyam 4. szám. No. 31. 96-106. old; Tóth Imre (2006): A Nyugat-Magyarországi kérdés 1922-1939. Dissertationes Soproniensis 2. Győr-Moson-Sopron Megye Levéltára. Sopron.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Botlik József (2008): Nyugat-Magyarország sorsa 1918-1921. Magyar Nyugat Könyvkiadó. Vasszilvágy.
- Gulyás László: A Horthy-korszak külpolitikája I. Az első évek 1919-1924. Attraktor Kiadó. Máriabesnyő. Gulyás László (2015): A magyar revízió és Burgenland kérdése. In: Közép-Európai Közlemények. VIII. évfolyam 4. szám. No. 31. 96-106. old;
- Tóth Imre (2006): A Nyugat-Magyarországi kérdés 1922-1939. Dissertationes Soproniensis 2. Győr-Moson-Sopron Megye Levéltára. Sopron.